TẠP CHÍ ĐIỆN TỬ
THƯƠNG HIỆU & CÔNG LUẬN

Mỹ mở rộng áp thuế thép, nhôm và dược phẩm: Kinh tế toàn cầu đối mặt sức ép mới

18:43 16/08/2025

Chính quyền Tổng thống Donald Trump tiếp tục gia tăng sức ép thương mại khi mở rộng phạm vi áp thuế 50% đối với thép và nhôm nhập khẩu, đồng thời chuẩn bị các bước đi mạnh tay với chất bán dẫn và dược phẩm. Những động thái dồn dập này không chỉ làm gia tăng chi phí sản xuất mà còn đe dọa chuỗi cung ứng toàn cầu, đặt nền kinh tế thế giới trước nguy cơ giảm tốc sâu hơn trong những năm tới.

Chính sách thuế lan rộng các ngành then chốt

Mới đây, Bộ Thương mại Mỹ công bố quyết định mở rộng danh mục sản phẩm thép và nhôm nhập khẩu chịu mức thuế 50%. Theo thông báo, Cục Công nghiệp và An ninh đã bổ sung 407 mã sản phẩm vào Biểu thuế quan Hài hòa của Mỹ. Đây là những sản phẩm dẫn xuất có chứa thép và nhôm, đồng nghĩa với việc toàn bộ chuỗi sản xuất liên quan sẽ phải chịu chi phí nhập khẩu cao hơn. Quyết định có hiệu lực ngay từ 18/8, đánh dấu bước leo thang mới trong chính sách bảo hộ thương mại của Washington.

Với cách áp thuế theo tỷ lệ hàm lượng, phần nguyên liệu không phải thép và nhôm trong sản phẩm sẽ vẫn chịu mức thuế áp cho quốc gia xuất xứ. Điều này làm tăng tính phức tạp trong hoạt động khai báo hải quan, đồng thời khiến nhiều doanh nghiệp phải tính toán lại chuỗi cung ứng.

Không dừng lại ở thép và nhôm, Tổng thống Trump còn phát tín hiệu về những ngành công nghiệp trọng yếu khác. Trên đường tới Alaska gặp Tổng thống Nga Vladimir Putin, ông cho biết Mỹ sẽ sớm áp thêm thuế đối với chất bán dẫn – lĩnh vực nền tảng cho sản xuất công nghệ cao. Mức thuế ban đầu được hạ thấp để "khuyến khích doanh nghiệp chuẩn bị", nhưng sẽ tăng dần, thậm chí lên tới 200% – 300% cho các sản phẩm không được sản xuất trong nước.

Đặc biệt, dược phẩm – ngành vốn gắn liền trực tiếp tới sức khỏe người dân – cũng không nằm ngoài tầm ngắm. Ngày 5/8, ông Trump tuyên bố Mỹ có thể áp mức thuế nhập khẩu dược phẩm lên tới 250%, mức cao kỷ lục so với các biện

pháp trước đây. Theo kế hoạch, mức thuế này sẽ được nâng dần theo lộ trình: ban đầu "nhỏ", sau đó tăng lên 150% và cuối cùng đạt trần 250% chỉ trong vòng một năm rưỡi.

Chính quyền Tổng thống Mỹ Donald Trump đã mở rộng phạm vi áp thuế 50% đối với thép và nhôm nhập khẩu

Đây là động thái gây chấn động vì nhiều tập đoàn dược lớn của Mỹ hiện phụ thuộc vào chuỗi cung ứng quốc tế. Trong nhiều thập kỷ qua, sản xuất thuốc tại Mỹ suy giảm mạnh, một phần chuyển dịch sang Ấn Độ, Trung Quốc và các thị trường có chi phí thấp. Mức thuế mới sẽ buộc các doanh nghiệp phải cân nhắc đưa nhà máy trở lại Mỹ, song đồng thời làm tăng giá thành thuốc trong ngắn hạn.

Song song đó, chính quyền Trump đã khởi xướng điều tra theo Mục 232 với sản phẩm dược phẩm, một cơ chế thường được viện dẫn khi hàng nhập khẩu bị coi là đe dọa an ninh quốc gia. Động thái này tạo cơ sở pháp lý để chính phủ có thể áp thuế cao mà không lo vướng phải các quy định quốc tế.

Chính sách "tối huệ quốc về giá thuốc" mà Tổng thống Trump ban hành hồi tháng 5/2025 càng khiến các tập đoàn dược thêm sức ép. Theo đó, giá một số loại thuốc tại Mỹ phải neo theo mức thấp nhất tại các quốc gia phát triển khác. Kết hợp với thuế nhập khẩu cao, các công ty dược cảnh báo lợi nhuận và năng lực đầu tư cho nghiên cứu – phát triển sẽ bị bóp nghẹt.

Trong sáu tháng qua, một số tập đoàn lớn như Eli Lilly hay Johnson & Johnson đã công bố kế hoạch đầu tư mới tại Mỹ nhằm thể hiện sự "đáp lễ" với chính sách của Nhà Trắng. Tuy nhiên, các chuyên gia nhận định đây mới chỉ là bước đi

mang tính đối phó, khó có thể bù đắp toàn bộ năng lực sản xuất bị thu hẹp trong nhiều thập kỷ.

Doanh nghiệp toàn cầu thiệt hại, tăng trưởng thế giới sụt giảm

Tác động của chính sách thuế quan Mỹ không chỉ giới hạn trong biên giới quốc gia này mà lan rộng toàn cầu. Nhiều tập đoàn đa quốc gia đã báo cáo kết quả kinh doanh kém khả quan trong quý gần đây. Caterpillar – "gã khổng lồ" ngành máy móc – thừa nhận nhu cầu suy yếu tại nhiều thị trường, trong khi Marriott cũng chứng kiến chi phí vận hành tăng cao do chuỗi cung ứng bị đứt gãy.

Theo công cụ theo dõi thuế quan toàn cầu của hãng tin Reuters, các doanh nghiệp niêm yết trên thế giới dự kiến mất khoảng 15 tỷ USD lợi nhuận trong năm 2025 do ảnh hưởng trực tiếp từ thuế nhập khẩu mới của Mỹ. Con số này chưa tính đến những thiệt hại gián tiếp như sụt giảm đầu tư, trì hoãn kế hoạch mở rộng hay thay đổi chiến lược kinh doanh.

Thiệt hại tập trung nặng nề nhất ở các ngành công nghiệp, sản xuất và ô tô – những lĩnh vực phụ thuộc nhiều vào thép, nhôm và linh kiện nhập khẩu. Ngược lại, các ngành tài chính và công nghệ ít bị ảnh hưởng hơn, phần vì mức độ toàn cầu hóa chuỗi cung ứng của họ thấp hơn.

Về tổng thể, Tổ chức Hợp tác và Phát triển Kinh tế (OECD) cảnh báo nền kinh tế thế giới đang bước vào giai đoạn chậm lại đáng kể. Tăng trưởng toàn cầu được dự báo giảm còn khoảng 3% trong hai năm tới. Trong đó, Mỹ, Canada, Mexico và Trung Quốc sẽ chịu ảnh hưởng nặng nhất từ căng thẳng thương mại.

Đáng chú ý, kinh tế Mỹ – vốn hưởng lợi từ chính sách giảm thuế doanh nghiệp và chi tiêu công giai đoạn trước – được dự báo sẽ giảm tốc gần một nửa trong hai năm tới so với mức tăng trưởng năm 2024. Đây là một cú đảo chiều lớn, phản ánh sự mệt mỏi từ cả chi phí sản xuất tăng cao lẫn niềm tin kinh doanh suy yếu.

Khu vực đồng euro, sau một năm 2024 kém tích cực, được dự báo có cải thiện nhẹ nhưng khó bứt phá. Trong khi đó, Trung Quốc – dù vẫn duy trì mức tăng trưởng cao hơn các nền kinh tế lớn khác – cũng đang hạ nhiệt rõ rệt do chịu tác động kép từ thương mại và nhu cầu nội địa suy yếu.

Tổng Thư ký OECD Mathias Cormann nhấn mạnh rằng sự chuyển dịch từ "ổn định sang bất ổn" đang gây tổn hại đến thương mại và đầu tư, kéo giảm niềm tin của cả người tiêu dùng lẫn doanh nghiệp. Ông cảnh báo việc dựng lên thêm các rào cản thương mại có thể đẩy thế giới tới nguy cơ suy thoái sâu hơn.

Bên cạnh đó, OECD lưu ý rằng mặc dù lạm phát tại nhiều nền kinh tế có dấu hiệu hạ nhiệt, chi phí thương mại cao hơn sẽ tiếp tục duy trì áp lực giá. Điều này có nghĩa là ngay cả khi người dân được hưởng lợi từ giá năng lượng và thực phẩm giảm, họ vẫn phải đối mặt với giá hàng hóa công nghiệp và dược phẩm tăng mạnh.

Chính sách thuế quan mở rộng của Tổng thống Donald Trump đang tạo ra một vòng xoáy mới trong thương mại toàn cầu. Từ thép, nhôm đến bán dẫn và dược phẩm, các biện pháp thuế dồn dập không chỉ nhằm bảo hộ sản xuất trong nước mà còn buộc các tập đoàn đa quốc gia phải điều chỉnh chiến lược. Tuy nhiên, hệ quả là chi phí tăng, chuỗi cung ứng gián đoạn và tăng trưởng toàn cầu suy giảm. Khi sự bất ổn chính sách ngày càng lớn, nguy cơ nền kinh tế thế giới rơi vào một chu kỳ suy thoái mới không còn là viễn cảnh xa vời.

Thiên Trường